

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24Co/3/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120206550
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8120206550.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Antónie Kandravej, v právnej veci žalobcu: Štátny fond rozvoja bývania, IČO: 31 749 542, Bratislava 37, Lamačská cesta 8, právne zastúpený: Garaj & Partners, s.r.o. so sídlom Jozefská 3, 811 06 Bratislava proti žalovaným: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, D., 2/ E. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Mesto Prešov, o zaplatenie 12.699,95 EUR s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 12C/1/2020-48 zo dňa 11.12.2020 takto

rozhodol:

- I. Mení rozsudok tak, že žalobu zamietá.
- II. Žalovaní v 1. a 2. rade majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Predmetom konania je nárok žalobcu na zaplatenie 12.699,95 Eur s príslušenstvom vrátenia poskytnutého úveru s príslušenstvom v dôsledku odstúpenia od zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru č. 707/5342/1988 podľa zákona č. 124/1995 Z.z. o štátnom fonde rozvoja bývania.

2. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom č.k. 12C/1/2020-48 zo dňa 11.12.2020 (v poradí druhým) rozhodol tak, že:

„I. Žalovaný 1. rade je p o v i n ý zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 12.699,95 EUR od 01.01.2013 do 30.04.2015 všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade s ú p o v i n í zaplatiť žalobcovi 12.699,95 EUR spolu so zmluvným úrokom vo výške 2.189,09 EUR, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 12.699,95 EUR od 01.05.2015 do zaplatenia, zmluvnú pokutu vo výške 2.011,90 EUR všetko v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Žalobca má vo vzťahu k žalovaným v 1. a 2. rade n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 100 % trov konania, o ktorých výške rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

3. Rozhodnutie právne odôvodnil §§ 12, 13 zákona č. 124/1996 Z. z. o štátnom fonde rozvoja bývania, § 261 ods. 3 písm. d), § 261 ods. 4, § 497, §503,ods.1, § 506, § 303, § 306, ods.1, § 307, ods.1, § 365 zákona č. 513/1991 Zb., § 3, § 10c nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

4. Súd pri rozhodovaní vychádzal zo záväzného právneho záveru dovolacieho súdu, ktorý vo svojom uznesení, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove, č.k. 24Co/32/2017-328 zo dňa 22.02.2018,

v ktorom dovolací súd uviedol, že žalobca je osobitný subjekt zriadený zákonom na realizáciu podpory štátu v oblasti bytovej politiky zákonom upravenými nástrojmi, pri ktorej nemá postavenie dodávateľa podľa § 52, ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na právny vzťah aplikoval ustanovenia Obchodného zákonníka, keďže zmluva o úvere ako zmluvný typ je upravená výlučne v § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, pričom v zmysle § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka, medzi zmluvné záväzkové vzťahy, ktoré sa spravujú treťou časťou Obchodného zákonníka, a to bez ohľadu na povahu účastníkov, patria i záväzkové vzťahy zo zmluvy o úvere, keďže ide o tzv. absolútny obchod. Medzi žalobcom a žalovanými ako ručiteľmi bola uzavretá zmluva o úvere. Dlžníci nesplácali úver pravidelne. Žalobca listom zo dňa 21.11.2012 odstúpil od úverovej zmluvy, keďže dlžníci boli v omeškani. Súd zaviazal žalovaných ako ručiteľov, ktorí prijali záväzok uspokojiť pohľadávku veriteľa, ak ju neuspokojí dlžník v rozsahu istiny vo výške 12.699,95 Eur, úroku vo výške 2.189,09 Eur, zmluvnej pokuty vo výške 2.011,90 Eur, úroku z omeškania a na úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania.

5. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný v prvom rade. Odvolanie právne odôvodnil § 365 ods. 1 písm. b), c), g), h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový priadok (ďalej len „C.s.p.“). Uviedol, že okresný súd vec nesprávne právne posúdil, napriek záväznému právnomu názoru dovolacieho súdu je zrejmé, že v kontexte s európskym spotrebiteľským právom ide o zmluvu spotrebiteľskú a názor dovolacieho súdu je v rozpore s právom únie, čo je zrejmé aj z judikatúry Súdneho dvora EÚ. Správny procesný postup okresného súdu mal byť taký, že sa obráti s prejudiciálnou otázkou na Súdny dvor Európskej únie, za účelom posúdenia, či Zmluva o poskytnutí podpory uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je takou zmluvou, ktorá spadá pod ochranu Smernice 93/13. Žalovaný v druhom rade má za to, že vzhľadom na spotrebiteľskú povahu zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovanými je dôvodné, aby odvolací súd žalobu zamietol a priznal žalovanému trovy konania resp., aby sa obrátil na Súdny dvor Európskej únie s prejudiciálnou otázkou, či zmluva, ktorá bola uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným, podlieha smernici Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a či ŠFRB možno považovať za dodávateľa podľa čl. 2 písm. c/ Smernice.

6. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v obdobných veciach, ktoré sa pri posúdení postavenia žalobcu zhodli na závere, že žalobca nemá postavenie dodávateľa podľa § 52 Občianskeho zákonníka. Poukázal na dohodu o výške zmluvnej pokuty medzi zmluvnými stranami. Vzhľadom na to, že obsahom zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru môžu byť len ustanovenia vyplývajúce zo zákona o ŠFRB, nepodliehajú jej zmluvné podmienky ustanoveniam smernice 93/13/EHS, úverová zmluva je v zmysle Obchodného zákonníka absolútnym obchodom, na ktorý sa vzťahujú jeho inštitúty vrátane odstúpenia od úverovej zmluvy a jeho následkov.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom (§ 359 C.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru že odvolanie žalovaného je dôvodné

8. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

9. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

10. K námietke porušenia práva na spravodlivý proces odvolací súd uvádza, že obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký, pričom medzi jeho zložky možno zaradiť predovšetkým právo na prístup súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie súdu. O naplnenie uvedeného odvolacieho dôvodu však pôjde vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu znemožnil realizáciu práv strany sporu dosiahol určitú intenzitu, ktorá odôvodňuje záver o tom, že potom sa celé konanie nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu musí byť však hodnotené v kontexte celého konania, t.j. vplyv na ďalšie pochybenia, možnosť zvrátenia nesprávneho postupu, následky, atď.. Zároveň tiež nie je možné prehliadnúť, že niektoré čiastkové práva, ktoré tvoria právo na spravodlivý proces zákon normuje ako samostatné odvolacie dôvody. V predmetnom prípade mal odvolací súd za to, že táto odvolacia námietka nebola naplnená.

11. Súd prvej inštancie sa najprv zaoberal otázkou postavenia žalobcu, keďže od zodpovedania tejto otázky následne záviselo aj posúdenie vzťahu medzi žalobcom a žalovanými. S ohľadom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/106/2018 zo dňa 29.04.2019 sa súd prvej inštancie priklonil k názoru, že žalobca nemá postavenie veriteľa, ani podnikateľa, teda vzťah medzi ním a žalovanými nie je vzťahom spotrebiteľským a ani vzťahom obchodným. S uvedeným záverom sa stotožňuje aj odvolací súd a poukazuje na to, že uvedený záver bol prijatý už vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, napr. sp. zn. 6Cdo/75/2022 zo dňa 16.06.2022, sp. zn. 1Cdo/77/2019 zo dňa 25.11.2021, sp. zn. 4Cdo/14/2021 zo dňa 25.02.2021, sp. zn. 5Cdo/179/2019 zo dňa 26.11.2020, sp. zn. 7Cdo/199/2019 zo dňa 25.11.2020, sp. zn. 5Cdo/170/2018 zo dňa 28.05.2020, sp. zn. 8Cdo/9/2019 zo dňa 29.04.2020, teda uvedená otázka bola už v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR vyriešená a ide tak o ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR. Tento záver je v súlade so záväzným právnym názorom dovolacieho súdu, ktorým sú súdy v ďalšom konaní viazané. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd má rovnako ako súd prvej inštancie za to, že nie je dôvod obrátiť sa s prejudiciálnou otázkou na Súdny dvor EÚ.

12. Žalovaný v podanom odvolaní namieta, že na právny vzťah z uzatvorenej Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru nie je možné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka o úverovej zmluve vzhľadom na jej charakter a postavenie účastníkov. Súd na ustanovenia Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru aplikoval ustanovenia Obchodného zákonníka, keďže predmetom zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov vo forme úveru. Uvedenou otázkou sa zaoberal aj Najvyšší súd SR, a to vo svojom uznesení sp. zn. 8Cdo/164/2020 zo dňa 26.08.2020 (v skutkovo a právne obdobnej veci, kde ako žalobca taktiež vystupoval Štátny fond rozvoja bývania, ktorý si voči žalovaným uplatňoval nároky z uzatvorenej Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru, od ktorej odstúpil v dôsledku nedodržiavania platobnej disciplíny žalovanými), v ktorom uviedol nasledovné: „Dovolací súd však záverom dodáva, že i napriek skutočnosti, že Zmluva uzavretá medzi stranami nemala spotrebiteľský charakter, je i dovolací súd názoru, že nároky z nej je potrebné posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (vrátane nárokov po odstúpení od Zmluvy). Ako už bolo uvedené, dovolací súd poukazuje na to, že žalobca pri poskytovaní podpory vo forme úverov nevykonáva podnikateľskú, ani obchodnú činnosť, a teda ho nemožno považovať za podnikateľa v zmysle § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka. Jeho činnosť preto podnikaním nie je (§ 2 ods. 1 Obchodného zákonníka). Obchodný zákonník predovšetkým upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním (§ 1 ods. 1 Obchodného zákonníka).“ „Dovolaciemu súdu sú známe závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2013, sp. zn. 6MCdo/4/2012, v zmysle ktorých „Zmluva o úvere upravená ustanoveniami § 497 až § 507 Obchodného zákonníka je tzv. absolútnym obchodom, čo znamená, že sa tento právny vzťah bez ohľadu na povahu jeho účastníkov spravuje Obchodným zákonníkom“, avšak tieto (vzhľadom na osobitnú úpravu postavenia Fondu a podmienok pre poskytovanie podpory) nemožno bez ďalšieho aplikovať i v posudzovanej veci. Ako už bolo uvedené, podmienky pre poskytovanie podpory (vo forme úveru) boli komplexne upravené v zákone č. 124/1996 Z. z. a v podrobnostiach špecifikované v samotnej Zmluve, rovnako uzavretej podľa tohto osobitného predpisu. Nešlo teda o úverovú zmluvu uzatváranú podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Ak strany mali záujem riadiť sa pri poskytovaní úveru ustanoveniami Obchodného zákonníka, mohli si

v Zmluve dohodnúť, že ich záväzkový vzťah sa bude spravovať Obchodným zákonníkom (§ 262 Obchodného zákonníka). Zmluvné strany si však v uzavretej Zmluve naopak dohodli, že „ich práva a povinnosti sa budú riadiť predovšetkým zákonom č. 124/1996 Z. z. a ostatnými právnymi predpismi upravujúcimi vzťahy k ŠFRB a ďalej ich vzájomné vzťahy sa budú riadiť ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, najmä Občianskym zákonníkom (viď článok XII bod 12.3 Zmluvy)“. Strany si tak pre úpravu ich záväzkového vzťahu, aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka, nedohodli. I z ďalších zmluvných dojednaní vyplývalo, že si strany pre úpravu svojich vzťahov dohodli aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka (napr. čl. VII bod 7.1., 7.2., čl. X a pod.). K rovnakým záverom dospel Najvyšší súd SR aj vo svojom ďalšom rozhodnutí, a to v rozsudku sp. zn. 8Cdo/64/2019 zo dňa 23.09.2020, v skutkovo a právne obdobnej veci, kde rovnako ako žalobca taktiež vystupoval Štátny fond rozvoja bývania, ktorý si voči žalovaným uplatňoval nároky z uzatvorenej Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru, od ktorej odstúpil v dôsledku opakovaného porušovania povinností. „Dovolačný súd má za to, že na aplikovanie obchodnoprávneho režimu bolo potrebné, aby medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 1, 2 alebo 6 Obchodného zákonníka. V danej veci (ako už bolo uvedené vyššie) takýto vzťah nevznikol, keďže komplexnú úpravu poskytovania podpory vo forme úveru Fondom upravoval výlučne osobitný predpis, ktorým bol zákon č. 607/2003 Z. z.. Aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka si potom nedohodli zmluvné strany ani v samotnej Zmluve (§ 262 Obchodného zákonníka). Ak sa potom práva žalobcu na vrátenie úveru (titulom zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie) nespravovali Obchodným zákonníkom, bolo potrebné ich posudzovať podľa všeobecnej právnej úpravy, ktorou boli ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to vrátane „zániku“ práva domôcť sa plnenia v dôsledku vzniesenia námietky premlčania. Pri rešpektovaní princípu lex specialis a lex generalis platí, že ak osobitný predpis (v danom prípade zákon č. 607/2003 Z. z.) nemal blanket na použitie Obchodného zákonníka, bolo potrebné použiť základný predpis občianskeho práva, a to Občiansky zákonník. Iná by bola situácia, ak by medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 1, 2 alebo 6 Obchodného zákonníka. V takomto prípade by sa premlčanie nároku mohlo spravovať Obchodným zákonníkom i napriek tomu, že by sa predpoklady samotného nároku spravovali Občianskym zákonníkom (IV. ÚS 214/04).“

13. Prijaté závery dovolacieho súdu v citovaných rozhodnutiach možno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax, ktorej súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo 10/2021 zo dňa 25.02.2021).

14. V súlade s citovanými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR bolo potrebné skúmať, či si v prejednávacom prípade sporové strany v uzatvorenej zmluve osobitne vymienili, že ich vzťah vzniknutý na základe Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru sa bude spravovať Obchodným zákonníkom. Podmienky pre poskytovanie podpory (vo forme úveru) boli komplexne upravené v zákone č. 607/2003 Z. z. a v podrobnostiach špecifikované v samotnej Zmluve, rovnako uzavretej podľa tohto osobitného predpisu. Nešlo teda o úverovú zmluvu uzavretú podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Vzhľadom na to, že žalobca a dlžníci žalobcu si pre úpravu ich záväzkového vzťahu nedohodli aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka, naopak dohodli sa, že ich vzťahy sa budú riadiť najmä Občianskym zákonníkom (čl. XII bod 12.3 Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru), odvolací súd má na rozdiel od právneho záveru súdu prvej inštancie za to, že bolo potrebné nároky žalobcu vyplývajúce zo Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru posudzovať podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Odstúpením od zmluvy podľa OZ dochádza k jej zrušeniu ex tunc, pričom zánikom hlavného záväzku vyplývajúceho zo zmluvy, došlo aj k zániku vedľajších záväzkov, ktoré pre svoju akcesorickú povahu sú závislé od existencie hlavného záväzku. Medzi sporovými stranami nastal režim bezdôvodného obohatenia, teda sporové strany sú si povinné vrátiť všetko to, čo si navzájom plnili. Vzhľadom na skutočnosť, že žaloba bola podaná na súd po uplynutí premlčacej doby (§ 107, ods. 1 Občianskeho zákonníka), vzhľadom na námietku premlčania vznesenú v priebehu konania zo strany žalovaných nebolo možné žalobcovi nárok priznať s poukazom na jeho premlčanie. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd v zmysle § 388 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol.

15. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že úspešným žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania proti neúspešnému žalobcovi v plnom rozsahu.

16. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§262 ods. 2 C.s.p.).

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).